

Varnostni list
po 1907/2006/ES, Člen 31

datum izdaje: 08.01.2013

Sprememba: 08.01.2013

ODDELEK 1: Identifikacija snovi/zmesi in družbe/podjetja

- 1.1 Identifikator izdelka
- **Trgovsko ime:** ULTEM® Support
- 1.2 Pomembne identificirane uporabe snovi ali zmesi in odsvetovane uporabe
- **Uporaba snovi / priprava** Support Filament for Stratasys®, Inc. FDM™ Modeler
- 1.3 Podrobnosti o dobavitelju varnostnega lista
- **Proizvajalec/dobavitelj:**
Stratasys, Inc.
7665 Commerce Way
Eden Prairie, MN 55344
USA

Tel +1 952 937 3000
Fax +1 952 937 0070

In Europe:

C.S.B. GmbH
Parkstraße 29
D-47829 Krefeld
Germany

Tel.: +49-2151-6520860
Fax: +49-2151-6520869
E-Mail: info@csb-online.de

- **Naslov elektronske pošte pristojne osebe, odgovorne za varnostni list:** sdb@csb-online.de
- **Področje/oddelek za informacije:** Product safety department
- 1.4 Telefonska številka za nujne primere: smatrati nad tem

ODDELEK 2: Ugotovitev nevarnosti

- 2.1 Razvrstitev snovi ali zmesi
- Razvrstitev v skladu z Direktivo Sveta 67/548/EGS ali Direktivo 1999/45/ES odpade
- **Sistem klasifikacije:**
Produktu ni potrebno označiti na osnovi postopka izračuna " Splošnih smernic za uvrstitev pripravkov ES" v zadnji veljavni izdaji.
- 2.2 Elementi etikete
- **Označitev po smernicah ES:**
Proizvoda na osnovi postopka izračunavanja 'Splošne uvrstitvene smernice ES za pripravke' v zadnji veljavni verziji ni obvezno označiti.
Upoštevati je treba običajne varnostne ukrepe za ravnanje s kemikalijami.
- 2.3 Druge nevarnosti
- **Rezultati ocene PBT in vPvB**
- **PBT:** Ni uporaben.
- **vPvB:** Ni uporaben.

ODDELEK 3: Sestava/podatki o sestavinah

- 3.2 Kemijska karakteristika: Zmesi
- **Opis:** Preparation

· **Nevarne sestavine:**

CAS: 13463-67-7	titanov dioksid	≤ 4%
EINECS: 236-675-5	snov z mejno vrednostjo za izpostavljenost na delovnem mestu na ravni Skupnosti	
CAS: 1333-86-4	saje	≤ 1%
EINECS: 215-609-9	Self-heat. 1, H251	

· **Druge sestavine:**

25154-01-2	polisulfon	≥95-≤99%
------------	------------	----------

(nadaljevanje na strani 2)

SI

Varnostni list
po 1907/2006/ES, Člen 31

datum izdaje: 08.01.2013

Sprememba: 08.01.2013

Trgovsko ime: ULTEM® Support

(nadaljevanje od strani 1)

· **Dodatni napotki:** Besedilo k navedenim napotkom za nevarnosti je razvidno iz 16. poglavja.**ODDELEK 4: Ukrepi za prvo pomoč**

- **4.1 Opis ukrepov za prvo pomoč**
- **Splošni napotki:** S proizvodom onesnaženo oblačilo odstraniti.
- **v primeru vdihavanja:**
Dovajanje svežega zraka, v primeru težav iti k zdravniku.
Po vdihovanju produktov razkroja spraviti prizadete na sveži zrak in pustiti počivati. Poskrbeti za zdravniško oskrbo.
- **če pride v stik s kožo:**
Sprati z veliko vodo in milom.
Po stiku s staljenim proizvodom hitro ohladiti s hladno vodo.
Strjenega proizvoda ne potegniti s kože.
Tako vključiti zdravnika.
- **če pride v stik z očmi:**
Oči z odprto očesno režo več minut izpirati pod tekočo vodo. Pri trajajočih težavah se posvetovati z zdravnikom.
Odstranite kontaktne leče, če jih imate in če to lahko storite brez težav. Nadaljujte z izpiranjem.
- **če snov zaužijerno:**
Izprati usta in piti obilo vode.
Pri trajajočih težavah se posvetovati z zdravnikom.
- **4.2 Najpomembnejši simptomi in učinki, akutni in zapozneli** Druge relevantne informacije niso na voljo.
- **4.3 Navedba kakršne koli takojšnje medicinske oskrbe in posebnega zdravljenja**
Druge relevantne informacije niso na voljo.

ODDELEK 5: Protipožarni ukrepi

- **5.1 Sredstva za gašenje**
- **Ustrezna sredstva za gašenje:**
CO₂ gasilni prah ali razpršeni vodni curek. Večji požar gasiti z razpršenim vodnim curkom ali s proti alkoholu obstojno peno.
- **Iz varnostnih razlogov neustrezna sredstva za gašenje:** Voda v polnem curku
- **5.2 Posebne nevarnosti v zvezi s snovjo ali zmesjo**
Ogljikov monoksid (CO) in ogljikov dioksid (CO₂)
Žveplov oksid (SO_x)
Ogljikovodiki
Smoke
Pod določenimi pogoji požara niso izključeni sledovi strupenih snovi.
- **5.3 Nasvet za gasilce**
- **Posebna zaščitna oprema:** Ne glede na zrak v okolici nositi dihalni aparat.
- **Drugi podatki**
Ostanke požara in kontaminirano vodo za gašenje je treba odstraniti v skladu z uradnimi predpisi.

ODDELEK 6: Ukrepi ob nenamernih izpustih

- **6.1 Osebni varnostni ukrepi, zaščitna oprema in postopki v sili**
Skrbeti za zadostno zračenje.
Preprečiti nastajanje prahu.
Zavarovati vire vžiga.
Ne vdihavati prahu.
Preprečiti stik s kožo in očmi.
- **6.2 Okoljevarstveni ukrepi:** Ne dopustiti, da pride v kanalizacijo/površinsko vodo/podtalnico.

(nadaljevanje na strani 3)

SI

Varnostni list
po 1907/2006/ES, Člen 31

datum izdaje: 08.01.2013

Sprememba: 08.01.2013

Trgovsko ime: ULTEM® Support

(nadaljevanje od strani 2)

- **6.3 Metode in materiali za zadrževanje in čiščenje:**
Skrbeti za zadostno zračenje.
Mehanično pobrati.
V ustreznih posodah odpeljati na reciklažo ali odpad.
Pobran material odstraniti v skladu s predpisi.
- **6.4 Sklicevanje na druge oddelke**
Za informacije glede varnega postopanja glej poglavje 7.
Za informacije glede osebne zaščitne opreme glej poglavje 8.
Za informacije glede odstranjevanja glej poglavje 13.

ODDELEK 7: Ravnanje in skladiščenje

- **7.1 Varnostni ukrepi za varno ravnanje**
Skrbeti za dobro zračenje/izsesavanje na delovnem mestu.
Preprečevati nastajanje prahu.
Nastajanje prahu, ki ga ni moč preprečiti, je treba redno odsesavati.
Ne vdihavati prahu.
Izogniti se daljšemu in bolj intenzivnemu stiku s kožo.
Preprečiti stik z očmi.
MV!
· **Napotki za zaščito proti požaru in eksploziji:**
Ukreniti potrebno za preprečitev elektrostaticnega naboja.
Zavarovati pred viri vžiga - ne kaditi.
- **7.2 Pogoji za varno skladiščenje, vključno z nezdružljivostjo**
· **Skladiščenje:**
· **Zahteva po skladiščnih prostorih in posodah:** Držati se predpis za voda varstvo.
· **Napotki za skupno skladiščenje:** ni potrebno
· **Drugi podatki glede pogojev skladiščenja:**
V dobro zaprti posodi hraniti na hladnem in suhem.
Posodo hraniti na dobro zračenem mestu.
- **7.3 Posebne končne uporabe** Druge relevantne informacije niso na voljo.

ODDELEK 8: Nadzor izpostavljenosti/osebna zaščita

- **Dodatni napotki za razvoj tehnične opreme:** Ni drugih podatkov, glej točko 7.
- **8.1 Parametri nadzora**
· **Sestavine z mejnimi vrednostmi, ki jih je treba upoštevati in nadzorovati na delovnem mestu:**
Observe all workplace limits for dust.

13463-67-7 titanov dioksid

AGW (D)	3* 10** mg/m ³ 2(II); *alveolengängige **eintembare Fraktion; AGS
MV (SLO)	6 (A) mg/m ³ Y

- **Dodatni napotki:** Za osnovo so služili ob sestavljanju veljavni seznamei.
- **8.2 Nadzor izpostavljenosti**
· **Osebna zaščitna oprema:**
· **Splošni varnostni in sanitarni ukrepi:**
Ne hraniti v bližini živil, pijač in krmil.
Ne jesti, piti, kaditi ali njuhati ob delu.
Ne vdihavati prahu.
Izogniti se daljšemu in bolj intenzivnemu stiku s kožo.
Izogniti se stiku z očmi.
Umiti si roke pred odmorom in ob koncu dela.

(nadaljevanje na strani 4)

SI

Varnostni list
po 1907/2006/ES, Člen 31

datum izdaje: 08.01.2013

Sprememba: 08.01.2013

Trgovsko ime: ULTEM® Support

(nadaljevanje od strani 3)

· Zaščita dihal:*Use breathing protection in case of dust formation.***· Zaščita rok:***Zaščitne rokavice.**Use heat resistant gloves when handling hot/molten product.**Za preprečevanje težav s kožo priporočamo, da uporabljate rokavice le, ko je to nujno potrebno.**Pred vsako uporabo rokavic preverite njihovo tesnost.**Material, iz katerega so rokavice narejene, mora biti neprepusten in odporen proti produktu / snovi / pripravku.**Zaradi manjkajočih testov ne moremo priporočati materiala za rokavice za določen produkt / pripravek / mešanico kemikalij.**Material za rokavice izberite z upoštevanjem prebojnega časa, stopnje propustnosti in degradacije.***· Material za rokavice***Izbira ustrezne rokavice ni odvisna le od materiala, temveč tudi od mnogih drugih lastnosti, zato se rokavice različnih proizvajalcev razlikujejo. Ker predstavlja produkt pripravek iz več snovi, obstojnosti materiala rokavic ni mogoče predvideti. Zato morate vsake rokavice pregledati, preden jih uporabite.***· Čas prodiranja skozi material za rokavice***Natančen prebojni čas, ki ga morate upoštevati, lahko izveste pri proizvajalcu zaščitnih rokavic.***· Zaščita oči: Zaščitna očala****· Ščitnik za telo:***Wear heat-resistant protective clothing when handling hot/molten product.**Zaščito telesa izbrati glede na dejavnost in možno izpostavljenost.***ODDELEK 9: Fizikalne in kemijske lastnosti****· 9.1 Podatki o osnovnih fizikalnih in kemijskih lastnostih****· Splošne navedbe****· Videz:****Oblika:***trden**Filament***Barva:***mlekobel***· Vonj:***skoraj brez vonja**brez vonja***· Mejne vrednosti vonja:***ni določen***· Vrednost pH***ni uporaben***· Sprememba stanja****Tališče/območje taljenja:***> 190°C***Vrelišče/območje vretja:***ni določen***Temperatura zmehčičja/območje zmehčanja:** 190°C**· Vnetišče:***ni določen***· Temperatura vnetišča:***ni določen***· Temperatura razgradnje:***ni določen***· Samovžig:***Proizvod ni samovnetljiv.***· Nevarnost eksplozije:***Proizvod ni eksploziven.***· Meje eksplozije:****spodnja:***ni določen***zgornja:***ni določen***· Lastnosti, ki pospešujejo gorenje***ni uporaben***· Gostota:***ni določen*

(nadaljevanje na strani 5)

Varnostni list
po 1907/2006/ES, Člen 31

datum izdaje: 08.01.2013

Sprememba: 08.01.2013

Trgovsko ime: ULTEM® Support

(nadaljevanje od strani 4)

· Topnost v / se meša s/z voda:	netopen
· Viskoznost:	
dinamična	ni uporaben
kinematična:	ni uporaben
· 9.2 Drugi podatki	Druge relevantne informacije niso na voljo.

ODDELEK 10: Obstočnost in reaktivnost

- **10.1 Reaktivnost**
- **10.2 Kemijska stabilnost**
- **Termična razgradnja / pogoji, ki jih je treba preprečiti:**
Pri skladiščenju in postopanju v skladu z navodili se ne razgradi.
Izogibati se udarcem, trenju, toploti, iskram, elektrostatičnemu naboju.
V izogib termične razgradnje ne pregrevati.
Temperaturi > 430 °C
- **10.3 Možnost poteka nevarnih reakcij**
Pri segrevanju preko temperature razgradnje je možno sproščanje toksičnih par.
- **10.4 Pogoji, ki se jim je treba izogniti** Druge relevantne informacije niso na voljo.
- **10.5 Nezdružljivi materiali:** Druge relevantne informacije niso na voljo.
- **10.6 Nevarni produkti razgradnje:**
Ogljikov monoksid
Ogljikovodiki
Žveplov oksid (SO_x)

ODDELEK 11: Toksikološki podatki

- **11.1 Podatki o toksikoloških učinkih**
- **Akutna toksičnost:**
- **Primarno draženje:**
 - **na koži:** Mehanski draženje z prahu možen.
 - **na očeh:** Mehanski draženje z prahu možen.
- **Senzibilizacija:** Učinek senzibilizacije ni znan.
- **Dodatni toksikološki napotki:**
Proizvoda na osnovi postopka izračunavanja Splošne uvrstitvene smernice ES za pripravke v zadnji veljavni verziji ni obvezno označiti.
Ob strokovnem ravnanju in uporabi v skladu z določili proizvod na osnovi naših izkušenj in v okviru nam pričujočih informacij na zdravje nima nobenega škodljivega učinka.

ODDELEK 12: Ekološki podatki

- **12.1 Strupenost**
- **Toksičnost vode:** Druge relevantne informacije niso na voljo.
- **12.2 Obstočnost in razgradljivost** Ta produkt je po dosedanjih izkušnjah inerten in ni razgradljiv.
- **12.3 Zmožnost kopičenja v organizmih** Druge relevantne informacije niso na voljo.
- **12.4 Mobilnost v tleh** Druge relevantne informacije niso na voljo.
- **Drugi ekološki napotki:**
- **Splošni napotki:** Na splošno ne ogroža vode
- **12.5 Rezultati ocene PBT in vPvB**
- **PBT:** Ni uporaben.
- **vPvB:** Ni uporaben.

(nadaljevanje na strani 6)

SI

Varnostni list
po 1907/2006/ES, Člen 31

datum izdaje: 08.01.2013

Sprememba: 08.01.2013

Trgovsko ime: ULTEM® Support

(nadaljevanje od strani 5)

- **12.6 Drugi škodljivi učinki** Druge relevantne informacije niso na voljo.

ODDELEK 13: Odstranjevanje

- **13.1 Metode ravnanja z odpadki**
- **Priporočilo:** Odlaganje odpadnih snovi v skladu z uradnimi predpisi.
- **Neočiščena embalaža:**
- **Priporočilo:** Odlaganje odpadnih snovi v skladu z uradnimi predpisi.

ODDELEK 14: Podatki o prevozu

· 14.1 OZN-številka (spodnja na oranžni tablici)
· ADR, ADN, IMDG, IATA	odpade
· 14.2 Pravilno odpremno ime ZN
· ADR, ADN, IMDG, IATA	odpade
· 14.3 Razredi nevarnosti prevoza
· ADR, ADN, IMDG, IATA
· Kategorija	odpade
· 14.4 Embalažna skupina
· ADR, IMDG, IATA	odpade
· 14.6 Posebni previdnostni ukrepi za uporabnika	Ni uporaben.
· 14.7 Prevoz v razsutem stanju v skladu s Prilogo II k MARPOL 73/78 in Kodeksom IBC	Ni uporaben.
· Transport/drugi podatki:	Nobenh nevarnih snovi po prej omenjenih uredbah

ODDELEK 15: Zakonsko predpisani podatki

- **15.1 Predpisi/zakonodaja o zdravju, varnosti in okolju, specifični za snov ali zmes**
- **Označitev po smernicah ES:**
Proizvoda na osnovi postopka izračunavanja 'Splošne uvrstitvene smernice ES za pripravke' v zadnji veljavni verziji ni obvezno označiti.
Upoštevati je treba običajne varnostne ukrepe za ravnanje s kemikalijami.
- **Državni predpisi:**
- **Uredba o motnjah:** Direktiva 96/82/ES ne upošteva.
- **Stopnja ogrožanja vode:** Na splošno ne ogroža vode.
- **15.2 Ocena kemijske varnosti:** Ocena kemijske varnosti ni bila izvedena.

ODDELEK 16: Drugi podatki

Podatki se opirajo na današnje stanje našega znanja, vendar ne predstavljajo nikakršnega zagotovila glede lastnosti proizvoda in niso osnova za nikakršno pogodbeno pravno razmerje.

- **Relevantne norme**
H251 Samosegrevanje: lahko povzroči požar.
- **Lista s podatki področja izstavitve:**
C.S.B. GmbH Phone: +49 - 2151 - 652086-0
Parkstraße 29 Fax: +49 - 2151 - 652086-9
D-47829 Krefeld

(nadaljevanje na strani 7)

SI

Varnostni list
po 1907/2006/ES, Člen 31

datum izdaje: 08.01.2013

Sprememba: 08.01.2013

Trgovsko ime: ULTEM® Support

Germany

(nadaljevanje od strani 6)

SI